

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel. (8 706) 64 715,
faks. (8 706) 64 820, el. p. info@enmin.lt, <http://www.enmin.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2015-10-14

Nr. (7.5-09)3-1457

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSKYSTINTŲ GAMTINIŲ DUJŲ TERMINALO ĮSTATYMO 2, 5 IR 11 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO PAKARTOTINIO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija) pakoregavo ir pakartotinai teikia Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo 2, 5 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo Nr. XI-2053 2, 5 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto teikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektą (toliau – Įstatymo projektas), kurį Vyriausybė patvirtino ir pateikė Lietuvos Respublikos Seimui 2015 m. rugsėjo 16 d. nutarimu Nr. 988.

Teikiamas Įstatymo projektas ir jo aiškinamasis raštas patobulintas atsižvelgiant į 2015 m. rugsėjo 28 d. Lietuvos Respublikos Seimo Teisės departamento išvadą Nr. XIIP-3556 dėl Suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo Nr. XI-2053 2, 5 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto bei 2015 m. spalio 13 d. Lietuvos Respublikos Seimo posėdyje Nr. 280 pateiktas pastabas. Šio posėdžio metu Lietuvos Respublikos Seimo sprendimu Įstatymo projektas grąžintas Vyriausybei tobulinti.

Prašome svarstyti Įstatymo projektą skubos tvarka artimiausiame Vyriausybės posėdyje ir jam pritarti.

Įstatymo projektą parengė Energetikos ministerijos Naftos ir dujų skyrius (vedėjas D. Bražiūnas, tel. 8 706 64912, el. p. dainius.braziunas@enmin.lt, vedėjo pavaduotojas K. Švaikauskas, tel. 8 706 64872, el. p. karolis.svaikauskas@enmin.lt)

Įstatymo projektas ir jo lydintieji dokumentai paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Projektų registravimo posistemėje.

PRIDEDAMA:

1. Įstatymo projektas, 3 lapai;
2. Įstatymo projekto lyginamasis variantas; 4 lapai;
3. Įstatymo projekto aiškinamasis raštas, 7 lapai;
4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo Nr. XI-2053 2, 5 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto teikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas;

Ūkio ministras,
laikinais pavaduojantis energetikos ministrą

Evaldas Gustas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSKYSTINTŲ GAMTINIŲ DUJŲ TERMINALO
ĮSTATYMO NR. XI-2053 2, 5 IR 11 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO TEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI

2015 m.

d. Nr.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pritarti Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo Nr. XI-2053 2, 5 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui ir teikti jį Lietuvos Respublikos Seimui.

2. Įgalioti energetikos ministrą Roką Masiulį, o jam negalint dalyvauti – energetikos viceministrą Roką Baliukovą atstovauti Lietuvos Respublikos Vyriausybei, svarstant nurodytą įstatymo projektą Lietuvos Respublikos Seime.

3. Prašyti Lietuvos Respublikos Seimą svarstyti šį įstatymo projektą skubos tvarka, siekiant, kad pakoreguotas gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomos dedamosios prie gamtinių dujų perdavimo kainos surinkimo ir panaudojimo modelis pradėtų veikti nuo 2016 m. sausio 1 d.

Ministras Pirmininkas

Ūkio ministras,

laikinai pavaduojantis energetikos ministrą

Ūkio ministras

Evaldas Gustas

2015-10-14

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėja

Agnė Petravičienė

2015 10 14

Energetikos viceministras

Rokas Baliukovas

2015-10-14

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SUSKYSTINTŲ GAMTINIŲ DUJŲ TERMINALO ĮSTATYMO NR. XI-2053 2, 5 IR 11
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai.

Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo Nr. XI-2053 2, 5 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) rengimą paskatino reikšmingi pokyčiai gamtinių dujų sektoriuje susiję su vyraujančiomis gamtinių dujų vartojimo mažėjimo tendencijomis, kurios kelia riziką tvariam esamos gamtinių dujų sistemos funkcionavimui bei sąlygoja didėjančias gamtinių dujų infrastruktūros eksploatavimo ir gamtinių dujų tiekimo saugumo užtikrinimo sąnaudas gamtinių vartotojams bei gamtinių dujų sistemos naudotojams.

2011-2014 m. gamtinių dujų metinis suvartojimas sumažėjo 25 proc. Prognozuojama, kad 2016 m. dėl biokuro sektoriaus plėtros, taip pat nuo 2016 m. atsisakius elektros gamybos kvotų termofikacinėse elektrinėse bei Lietuvos elektrinėje Elektrėnuose subsidijuojamų iš viešuosius interesus atitinkančių paslaugų (VIAP) fondo, gamtinių dujų vartojimas tarp šalies energijos gamintojų taps 3,5 kartų mažesnis lyginant su 2011 m., o bendras gamtinių dujų suvartojimas Lietuvoje sumažės iki 2 mlrd. m³ (t.y. apie 40 % mažiau nei 2011 m.). Gamtinių dujų vartojimo mažėjimas lemia didėjančius gamtinių dujų infrastruktūros, tame tarpe ir suskystintų gamtinių dujų (toliau – SGD) terminalo, eksploatavimo kaštus gamtinių dujų sistema besinaudojantiems energijos gamintojams, buitiniams vartotojams bei Lietuvos pramonės įmonėms.

Prognozuojama, kad 2016 m. SGD terminalo būtinasis kiekis viršys visą reguliuojamą energijos gamintojų gamtinių dujų poreikį. Mažėjantis gamtinių dujų vartojimas energetikos sektoriuje komplikuoja arba padaro neįmanomu paskirtojo tiekėjo SGD terminalo būtinąjį kiekio realizavimą Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo Nr. XI-2053 (toliau – SGDTĮ) 11 straipsnyje nustatyta tvarka.

Įstatymo projektas parengtas įgyvendinant SGD terminalo projekto įgyvendinimo komisijos 2015 m. vasario 6 d. posėdžio (protokolas LV-53) nutarimą, kuriuo Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos (toliau – Energetikos ministerija) paprašyta, bendradarbiaujant su paskirtuoju tiekėju ir SGD terminalo operatoriumi, pateikti pagrįstus pasiūlymus dėl ilgalaikių sprendimų SGD terminalo būtinajai veiklai užtikrinti, atsižvelgiant į gamtinių dujų vartojimo mažėjimą. Siūlomų SGDTĮ pakeitimų tikslas – sukurti tvarią, ilgalaikę sistemą, kuri subalansuotų (i) naudą, gaunamą iš tiekimo saugumą užtikrinančios gamtinių dujų sistemos, ir (ii) poreikį proporcingai prisidėti prie tokios sistemos eksploatavimo sąnaudų. Įstatymo projektu taip pat siekiama suvienodinti teisinį reguliavimą strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių atžvilgiu, nustatant valstybės sprendžiamąją galią SGD terminalo projekto įgyvendinimo bendroviėje tiesioginiu arba netiesioginiu būdu.

Įstatymo projektui keliami šie uždaviniai:

- patobulinti SGD terminalo, jo infrastruktūros ir jungties eksploatavimo, taip pat būtinąsios veiklos užtikrinimo sąnaudų finansavimo modelį, siekiant proporcingai, tvariai ir subalansuotai padalinti šias sąnaudas tarp visų gamtinių dujų sistemos naudotojų ir gamtinių dujų vartotojų turinčių prieigą prie gamtinių dujų perdavimo ar skirstymo sistemų, į kurias dujos tiesiogiai ar netiesiogiai transportuojamos iš Lietuvos teritorijoje esančios gamtinių dujų perdavimo sistemos (toliau – gamtinių dujų sistemos naudotojai).

- patikslinti SGD terminalo būtinąjį kiekio rinkos kainos apskaičiavimo principus, sudarant sąlygas energijos gamintojams, nurodytiems SGDTĮ 11 straipsnio 3 dalyje, SGD terminalo būtinąjį kiekį iš paskirtojo tiekėjo įsigyti už Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) tvirtinamą prognozuojamą gamtinių dujų rinkos kainą, o skirtumą tarp gamtinių dujų rinkos kainos ir SGD įsigijimo kainos kompensuojant per fiksuotą dedamąją, proporcingai paskirstomą tarp visų gamtinių dujų sistemos naudotojų.

- optimizuoti SGD terminalo vykdomą SGD terminalo būtinąjį kiekio dujinimo procesą įtvirtinant lankstesnį SGD terminalo būtinąjį kiekio paskirstymą ir tiekimą minėtiems energijos

gamintojams atsižvelgiant į jų poreikius, taip pat numatant galimybę realizuoti perteklinę SGD terminalo būtinojo kiekio dalį kitais rinkoje prieinamais ekonomiškai naudingiausiais būdais Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) nustatyta tvarka.

- koreguojant SGDTĮ numatytą gamtinių dujų tiekimo diversifikavimo modelį atsižvelgti į 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Komisijos sprendimą Nr. SA36740, taip pat 2015 m. balandžio 3 d. Konstitucinio teismo nutarimą Nr. KT10-N6/2015 ir 2015 m. balandžio 15 d. Konstitucinio teismo nutarimą Nr. KT12-S6/2015 bei valstybės strateginius tikslus gamtinių dujų sektoriuje ir gamtinių dujų vartotojų interesus.

- suvienodinti Lietuvos Respublikos strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymo ir SGDTĮ nuostatas reglamentuojančias valstybės sprendžiamąją galią SGD terminalo projekto įgyvendinimo bendrovėje.

Atsižvelgiant į šiame punkte nurodytus prognozuojamus reikšmingus Lietuvos gamtinių dujų rinkos pokyčius 2016 m. turi būti siekiama, kad pakoreguotas gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomos dedamosios prie gamtinių dujų perdavimo kainos surinkimo ir panaudojimo modelis, kuris leistų sukurti tvarią, ilgalaikę sistemą, subalansuojančią naudą, gaunamą iš tiekimo saugumą užtikrinančios gamtinių dujų sistemos, ir poreikį proporcingai prisidėti prie tokios sistemos eksploatavimo sąnaudų, pradėtų veikti nuo 2016 m. sausio 1 d. Siekiant šio tikslo iki š. m. spalio 30 d. turėtų būti priimti siūlomi SGDTĮ pakeitimai.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai.

Įstatymo projekto iniciatorius – Lietuvos Respublikos energetikos ministerija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai.

Pagal SGDTĮ 5 straipsnio 2 dalį SGD terminalo, jo infrastruktūros ir jungties įrengimo sąnaudos Komisijos nustatyta tvarka įtraukiamos į gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomą dedamąją prie gamtinių dujų perdavimo kainos. Pagal Komisijos 2012 m. spalio 9 d. nutarimą Nr. O3-294 „Dėl Suskystintų gamtinių dujų terminalo, jo infrastruktūros ir jungties įrengimo bei eksploatavimo sąnaudoms ar jų daliai kompensuoti skirtų lėšų administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ šią dedamąją moka gamtinių dujų sistemos naudotojai, kuriems teikiama gamtinių dujų perdavimo paslauga, bei asmenys, kurių įrenginiai yra prijungti prie gamtinių dujų sistemos, tačiau nesudarę su perdavimo sistemos operatoriumi perdavimo paslaugos sutarties, nors jiems perdavimo paslauga teikiama netiesiogiai. Pagal šiuo metu galiojančius teisės aktus papildoma dedamoji yra taikoma už faktiškai sistemos naudotojui perduotą gamtinių dujų kiekį. Naudodamiesi esamu teisiniu reguliavimu gamtinių dujų sistemos naudotojai šiuo metu gali deklaruoti didžiausią jiems reikalingą gamtinių dujų sistemos pajėgumų poreikį kurį gamtinių dujų perdavimo ir (ar) skirstymo sistemų operatoriai turi būti pasirengę bet kuriuo metu užtikrinti, tačiau už šią gamtinių dujų tiekimo saugumą užtikrinančią paslaugą finansiškai neprisideda jei faktiškai nepasinaudoja gamtinių dujų infrastruktūra. Gamtinių dujų perdavimo ir (ar) skirstymo sistemų operatoriams toks teisinis reguliavimas apsunkina planavimą, kadangi norint prijungti naujus gamtinių dujų sistemos naudotojus dažnai susiduriama su problema kuomet tam tikrame regione visi esami techniniai pajėgumai jau būna rezervuoti esamų naudotojų kurie šiais pajėgumais faktiškai nesinaudoja pagal deklaruotą grafiką, ko pasekoje minėti operatoriai arba negali pasiūlyti laisvų pajėgumų naujiems vartotojams, arba turi investuoti į infrastruktūros plėtrą.

SGDTĮ 11 straipsnyje įtvirtinta gamtinių dujų tiekimo diversifikavimo tvarka, užtikrinanti SGD terminalo būtinąją veiklą, t. y. nustatyta, kad reguliuojami elektros energijos bei šilumos gamintojai privalo įsigyti Vyriausybės patvirtintą SGD terminalo pajėgumų naudojimo būtinąjį minimalų metinį dujinamų gamtinių dujų kiekį, kurio reikia stabiliam SGD terminalo dujinimo technologijos procesui palaikyti. Vadovaudamasi Valstybės reguliuojamų kainų gamtinių dujų sektoriuje nustatymo metodikos, patvirtintos Komisijos 2013 m. rugsėjo 13 d. nutarimu Nr. O3-367 „Dėl Valstybės reguliuojamų kainų gamtinių dujų sektoriuje nustatymo metodikos patvirtinimo“, 77 punktu, paskirtojo gamtinių dujų tiekėjo parduodamų gamtinių dujų

reguliuojamiems energijos gamintojams kaina susideda iš gamtinių dujų įsigijimo kainos ir paskirtojo gamtinių dujų tiekimo kainos. Remiantis minėtos metodikos 78 punktu, gamtinių dujų įsigijimo kaina energijos gamintojams skaičiuojama remiantis paskirtojo tiekėjo parengta ir su Komisija suderinta tvarka. Pagal šiuo metu galiojančią paskirtojo tiekėjo prognozuojamos gamtinių dujų įsigijimo kainos nustatymo tvarką, suderintą su Komisija, į paskirtojo tiekėjo energijos gamintojams taikomą gamtinių dujų įsigijimo kainą įtraukiamos ir paskirtojo tiekėjo patiriamos SGD terminalo būtinąjo kiekio tiekimo sąnaudos, kurių pagrįstumą kontroliuoja Komisija.

Lietuvos Respublikos strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymo Nr. IX-1132 4 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad valstybei tiesiogiai, ar per jos kontroliuojamas įmones, turi priklausyti daugiau kaip 1/2 balsų suteikiančių AB „Klaipėdos nafta“ ir SGD terminalo operatoriaus akcijų, tuo tarpu SGTĮ 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos sprendimu projektą įgyvendina projekto įgyvendinimo bendrovė, kurioje valstybei priklauso ne mažiau kaip 2/3 balsų bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime suteikiančių akcijų. SGD terminalo projekto įgyvendinimo metu įstatyminiu pagrindu buvo nustatyti specialūs reikalavimai, numatantys tik tiesioginės valstybės kontrolės galimybę projektą įgyvendinančioje bendrovėje, atsižvelgiant į ypatingą SGD terminalo projekto svarbą užtikrinant visos Lietuvos valstybės energetinį savarankiškumą.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Teikiamu Įstatymo projektu siūloma užtikrinti SGD terminalo kaip valstybės strateginio objekto energetikos sektoriuje ilgalaikį ir tvarų funkcionavimą, jo veiklos užtikrinimo finansavimo poreikį, įskaitant ir paskirtojo tiekėjo veiklos užtikrinimą, proporcingai paskirstant SGD terminalo, jo infrastruktūros ir jungties, eksploatavimo taip pat paskirtojo tiekėjo sąnaudas visiems gamtinių dujų sistemos naudotojams, įvertinant tai, kad pagrindinė SGD terminalo nauda – tiekimo saugumo užtikrinimas – sąlygojama visiems gamtinių dujų sistemos naudotojams.

Įstatymo projektu siūloma, kad papildoma dedamoji būtų taikoma už konkretaus sistemos naudotojo gamtinių dujų pristatymo vietose gamtinių dujų vartojimo pajėgumus, kurie yra reikalingi, kad būtų užtikrintas maksimalus galimas kiekvienos pristatymo vietos gamtinių dujų poreikis, kuriuo gamtinių dujų vartotojas galėtų pasinaudoti, ir kuris būtų nustatomas Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis. Toks teisinis reguliavimas numato, kad kiekvienas gamtinių dujų vartotojas, kuriam dujos tiesiogiai ar netiesiogiai tiekiamos iš Lietuvos teritorijoje esančios gamtinių dujų perdavimo sistemos, mokės papildomą dedamąją. Tuo atveju, kai gamtinių dujų vartotojas nesudaro gamtinių dujų perdavimo paslaugų sutarties su perdavimo sistemos operatoriumi, papildomą dedamąją perdavimo sistemos operatoriumi už vartotoją sumokės tiekimo įmonė, kuri tam gamtinių dujų vartotojui teikia gamtinių dujų tiekimo bei perdavimo ir skirstymo paslaugas, todėl visi asmenys, gaunantys naudą iš SGD terminalo, tiesiogiai ar netiesiogiai, atsižvelgiant į maksimalius gamtinių dujų paros poreikius, mokės papildomą dedamąją. Toks reguliavimas siūlomas atsižvelgiant į tai, kad SGD terminalo ir paskirtojo tiekėjo veikla skirta užtikrinti galimybę bet kuriam Lietuvos dujų rinkos dalyviui (tiekimo įmonėms ar vartotojams) gauti dujas iš alternatyvaus tiekimo šaltinio ir tai laikytina suteiktu dujų tiekimo patikimumo ir saugumo užtikrinimu. Pagal siūlomą reguliavimo būdą SGD terminalo pastoviosios eksploatavimo sąnaudos ir SGD terminalo būtinąjo kiekio tiekimo sąnaudos būtų paskirstytos visiems gamtinių dujų vartotojams proporcingai jų gaunamai naudai.

Įstatymo projektu siūloma, kad principai, kaip SGD terminalo ir paskirtojo tiekėjo sąnaudos įtraukiamos į gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomą dedamąją prie gamtinių dujų perdavimo kainos (įskaitant ir maksimalių reikalingų gamtinių dujų paros pajėgumų pristatymo vietoje apskaičiavimo tvarką ir sąlygas), būtų patvirtinti Vyriausybės, o papildomos dedamosios surinkimo ir administravimo tvarką, kaip ir iki šiol, nustatytų Komisija. Šiuo modeliu būtų įtvirtintas proporcingumo principu pagrįstas, subalansuotas SGD terminalo, jo infrastruktūros ir jungties, eksploatavimo bei SGD terminalo būtinąjo kiekio tiekimo sąnaudų išdėstymas tarp gamtinių dujų

sistemos naudotojų bei sumažinta neigiama įtaka gamtinių dujų sistemos naudotojams kylanti dėl mažėjančio gamtinių dujų vartojimo Lietuvoje.

Įstatymo projektu siūloma patikslinti papildomos dedamosios, įtraukiamos į gamtinių dujų perdavimo paslaugos kainą, apibrėžimą (SGDTĮ 5 straipsnio 2 dalis), nustatant, kad ją sudaro SGD terminalo, jo infrastruktūros ir jungties įrengimo, eksploatavimo bei SGD terminalo būtinąjį kiekio tiekimo pagrįstos sąnaudos. Šiuo patikslinimu siekiama proporcingai paskirstyti gamtinių dujų infrastruktūros eksploatavimo ir tiekimo saugumo užtikrinimo sąnaudas visiems gamtinių dujų sistemos naudotojams. Siūlomais pakeitimais siekiama ilgalaikio tikslo – subalansuoti gamtinių dujų sistemų naudotojų gaunamą naudą iš gamtinių dujų tiekimo saugumo užtikrinimo.

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad energijos gamintojai iš paskirtojo tiekėjo perka SGD terminalo būtinąjį kiekį už Komisijos patvirtintą prognozuojamą gamtinių dujų rinkos kainą, apskaičiuojamą Komisijos nustatyta tvarka. Įstatymo projekte taip pat siūloma nustatyti, kad neigiamas ar teigiamas skirtumas tarp paskirtojo tiekėjo už SGD terminalo būtinąjį kiekį įsigijimo kainos ir Komisijos patvirtintos prognozuojamos ateinančių kalendorinių metų gamtinių dujų rinkos kainos, už kurią paskirtasis tiekėjas pardavė SGD terminalo būtinąjį kiekį energijos gamintojams, arba kainos, už kurią paskirtasis tiekėjas realizavo SGD terminalo būtinąjį kiekį, Komisijos nustatyta tvarka ir sąlygomis įtraukiamas į papildomą dedamąją prie gamtinių dujų perdavimo kainos. Toks reguliavimas sudarytų galimybę mažinti daugelio energijos gamintojų bendrą įsigyjamų gamtinių dujų portfelio kainą užtikrinant, kad reguliuojami gamintojai gamtines dujas įsigys už rinkos kainą, o tai turės teigiamą poveikį šių energijos gamintojų konkurencingumui ir atitinkamai – vartotojams. Kompetencijos suteikimas Komisijai nustatyti prognozuojamą gamtinių dujų rinkos kainą už kurią būtų tiekiamas SGD terminalo būtinasis kiekis leistų užtikrinti, kad energijos gamintojai neįgytų ir neprarastų konkurencingumo prieš tuos energijos gamintojus, kuriems netaikomas SGDTĮ 11 straipsnio 1 dalyje nustatytas privalomo gamtinių dujų pirkimo iš SGD terminalo teisinis reguliavimas, jei SGD kainos ir gamtinių dujų kainos Lietuvoje tam tikru laikotarpiu reikšmingai išsiskirtų.

Atsižvelgiant į tai, kad pagal siūlomą teisinį reguliavimo būdą Komisija tvirtintų prognozuojamą gamtinių dujų rinkos kainą, apskaičiuotą Komisijos nustatyta tvarka, kaip nebeaktualios ir perteklinės nuostatos siūloma atsisakyti SGDTĮ 11 straipsnio 6 dalyje numatytos pareigos Komisijai tvirtinti suskystintų gamtinių dujų terminalo būtinąjį kiekio kainos skaičiavimo metodiką ir derinti minėtą kainą. Pagal siūlomus pakeitimus Komisija tvirtintų gamtinių dujų paslaugos, kurias energijos gamintojams parduoda teikia paskirtasis tiekėjas, kainos skaičiavimo metodiką.

Įstatymo projektu taip pat siūloma patikslinti nuostatas, reguliuojančias paskirtojo tiekėjo ir energijos gamintojų santykius paskirtajam tiekėjui įgyvendinant privalomą įpareigojimą dėl SGD terminalo būtinąjį kiekio pardavimo, atsižvelgiant į taikomą praktiką. Kadangi SGD terminalo būtinąjį kiekio tiekimas užtikrinamas gamtinių dujų pirkimo-pardavimo sutartimis su paskirtuoju tiekėju, kurių pagrindu energijos gamintojai iš paskirtojo tiekėjo perka teisės aktų nustatyta tvarka paskirstytą SGD būtinąjį kiekį, Įstatymo projekte išbraukiamos neaktualios nuostatos, susijusios su energijos gamintojų pavedimų (įgaliojimų) paskirtajam tiekėjui suteikimu ir patikslinamos formuluotės, atspindinčios faktinius paskirtojo tiekėjo ir energijos gamintojų santykius. Įstatymo projektu siūloma tobulinti reglamentavimą dėl likusio gamtinių dujų kiekio, t.y. ne SGD terminalo būtinąjį kiekio, pirkimo reglamentavimo. Įstatymo projektu naikinama nuostata dėl viso elektros ir (ar) šilumos energijai gaminti sunaudojamo gamtinių dujų kiekio tiekimo įsigijimo iš paskirtojo tiekėjo. Likusiam gamtinių dujų kiekiui, t.y. ne SGD terminalo būtinąjį kiekio, įsigyti taikomi Viešųjų pirkimų įstatyme ir poįstatyminiuose teisės aktuose nustatyti reikalavimai. Atitinkamai panaikinama, kaip nebeaktuali, nuostata, įpareigojanti paskirtąjį tiekėją atlikti balansavimo paslaugą.

Atsižvelgiant į gamtinių dujų vartojimo prognozes arba faktinį gamtinių dujų vartojimą, Įstatymo projektu siūloma sudaryti galimybes SGD terminalui nevykdyti dujinimo. Jei, atsižvelgiant į gamtinių dujų vartojimo prognozes arba faktinį gamtinių dujų vartojimą, SGD terminalo būtinąjį kiekį parduoti energijos gamintojams nėra galimybės, Įstatymo projektu siūloma numatyti, kad paskirtasis tiekėjas turi teisę ekonomiškai naudingiausiu būdu, laikantis mažiausių

sąnaudų ir mažiausio neigiamo poveikio gamtinių dujų kainai, lygiateisiškumo, nediskriminavimo ir skaidrumo principų, realizuoti SGD terminalo būtiną dalį netiekiant SGD į gamtinių dujų sistemą ar kitais rinkoje prieinamais būdais Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis. Šios nuostatos įgyvendinimui, Įstatymo projekte atitinkamai atsisakoma *minimalaus nepertraukiamo režimo* sąvokos. Įstatymo projektu siūloma numatyti galimybę paskirtajam tiekėjui vykdyti SGD terminalo būtiną kiekio tiekimą lanksčiau prisitaikant prie energijos gamintojų vartojimo poreikių. Ilgalaikėje perspektyvoje siūlomi pakeitimai galėtų sumažinti gamtinių dujų tiekimo saugumo dedamąją gamtinių dujų sistemos naudotojams, bei daryti teigiamą įtaką šių subjektų konkurencingumui vidaus ir užsienio rinkose.

Atsižvelgiant į tai, kad SGD terminalo projektas yra įgyvendintas ir jį įgyvenusi bendrovė AB „Klaipėdos nafta“ perėjo į SGD terminalo eksploatavimo etapą ir nuo 2014 m. lapkričio 27 d. vykdo SGD terminalo operatoriaus funkcijas, poreikis ir toliau taikyti išskirtinę tiesioginės kontrolės taisyklę SGD terminalo operatoriaus statusą turinčiai bendrovei yra išnykęs. Įstatymo projektu siūloma suvienodinti teisinį reguliavimą visų strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių energetikos sektoriaus įmonių atžvilgiu, neribojant valstybės galimybes, užtikrinti kontrolę šį statusą turinčiose įmonėse tiesiogiai arba netiesiogiai per valstybės kontroliuojamas bendroves. Tokiu būdu būtų sukurtas nuoseklus ir vienodas teisinis reguliavimas visose šį statusą turinčiose įmonėse, kuriose Lietuvos Respublikos valstybės, kaip akcininko, teises įgyvendina Energetikos ministerija ir neribojamas įstatyminiu lygmeniu (Lietuvos Respublikos strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatyme) įtvirtintos valstybės galimybės pasirinkti būdą kaip realizuoti savo kontrolę tokiose įmonėse – tiesiogiai jas valdant arba įgyvendinant jai patikėtas valdymo teises netiesiogiai, per jos kontroliuojamas bendroves.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus siūlomus SGGTĮ pakeitimus, vadovaujantis proporcingumo principu, papildoma dedamoji (t.y. alternatyvaus gamtinių dujų tiekimo šaltinio sukūrimo ir eksploatavimo sąnaudos) būtų paskirstoma tarp gamtinių dujų sistemos naudotojų, kuriems Lietuvoje sukurta gamtinių dujų infrastruktūra, įskaitant SGD terminalą, užtikrina gamtinių dujų tiekimo saugumą. Siūlomi įstatymo pakeitimai leis išdalinti kaštus proporcingai kiekvienai vartotojų grupei, atsižvelgiant į gamtinių dujų sistemos naudotojui reikalingus vartojimo pajėgumus, jų maksimaliems gamtinių dujų paros poreikiams užtikrinti.

Siūlomi SGGTĮ pakeitimai neturės reikšmingos įtakos buitiniams gamtinių dujų vartotojams. Priėmus siūlomus SGGTĮ pakeitimus naujojo reguliavimo naudą patirtų energijos gamintojai bei pramonės įmonės, gamybos procese tolygiai naudojančios gamtines dujas. Palyginti su 2015 metais, šilumos tiekėjai už gamtines dujas bei tiekimo saugumą 2016 m. turėtų sumokėti iš viso apie 5 mln. eurų mažiau, dėl ko atitinkamai mažėtų ir šilumos kaina galutiniams vartotojams. Priėmus siūlomus SGGTĮ pakeitimus šilumos tiekėjų grupėje didesnę naudą patirtų tie šilumos tiekėjai, kurių energijos rūšių derinyje didesnę dalį užima gamtinės dujos. Siūlomi SGGTĮ pakeitimai turėtų teigiamą agreguotą poveikį šilumos tiekėjams Lietuvoje, tačiau nepriklausomiems šilumos gamintojams, kurių gamtinių dujų suvartojimas yra itin netolygus, siūlomas teisinis reguliavimas gali turėti nežymią neigiamą įtaką šilumos kainai. Šilumos kainų pokyčiai konkrečioje savivaldybėje paaiškės tuomet, kai bus patvirtinti Aiškinamojo rašto 8 punkte minimi įgyvendinamieji teisės aktai.

Galimą neigiamą naujojo reguliavimo poveikį (lyginant su esamu reguliavimu) gali patirti tie gamtinių dujų sistemos naudotojai (energijos gamintojai), kurių maksimaliems gamtinių dujų paros poreikiams užtikrinti yra sukurta itin didelių pajėgumų prieiga prie gamtinių dujų tiekimo infrastruktūros, tačiau jie šiais sukurtais pajėgumais naudojami nenuosekliai, pvz. gamtines dujas naudoja trumpais laikotarpiais šildymo sezonu kaip priemonę patenkinti pikinius poreikius arba atsiradus nenumatytam energijos gamybos poreikiui.

Vyriausybė nustatydamą gamtinių dujų vartojimo pajėgumų apskaičiavimo principus Įstatymo įgyvendinamuose teisės aktuose užtikrins, kad siūlomi Įstatymo pakeitimai neturėtų neigiamos įtakos naujų gamtinių dujų sistemos naudotojų prisijungimui ar esamų gamtinių dujų sistemos naudotojų atsijungimui nuo sistemos. Siūlomas teisinis reguliavimas skatins gamtinių dujų sistemos naudotojus atsakingai deklaruoti jiems reikalingus gamtinių dujų sistemos pajėgumus, leis efektyviau išnaudoti esama gamtinių dujų infrastruktūrą ir mažins naujų investicijų poreikį į gamtinių dujų infrastruktūros plėtrą.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.
Priimtas Įstatymas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai.
Įstatymo įgyvendinimas turės teigiamos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai, skatins konkurenciją tarp gamtinių dujų rinkos dalyvių, sudarys teigiamas teises, finansines ir organizacines sąlygas SGD terminalo veiklai. Įstatymo pakeitimai prisidės prie siekio sukurti efektyviai veikiančią gamtinių dujų bei šilumos rinką.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Įstatymo projekto įgyvendinimui kitų įstatymų pakeitimai nėra reikalingi. Priėmus Įstatymo projektą, būtų reikalinga pakeisti Vyriausybės patvirtinto Gamtinių dujų tiekimo diversifikavimo tvarkos aprašo nuostatas ir priimti naujus Komisijos nutarimus, kuriuose būtų detalizuota gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomos dedamosios prie gamtinių dujų perdavimo kainos nustatymo tvarka, paskirtojo tiekėjo sąnaudų kompensavimas ir SGD terminalo būtinąjo kiekio rinkos kainos nustatymo tvarka.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų ir Terminų banko įstatymų ir kitų teisės norminių aktų. Įstatymo projektas nesiūlo naujų sąvokų, kurias reikėtų vertinti Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos komisijai.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir yra suderintas su Europos Sąjungos teisės aktais.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija iki 2015 m. spalio 15 d. parengs ir priims šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų įstatymo įgyvendinimas nepareikalaus.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Įstatymo projekto rengimo konsultuotasi su Komisija taip pat gamtinių dujų tiekimą, perdavimą ir skirstymą užtikrinančiomis energetikos įmonėmis. Galimos SGDTĮ pakeitimo alternatyvos pristatytos SGD terminalo projekto įgyvendinimo komisijai.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai: „Gamtinių dujų tiekimo saugumo papildoma dedamoji prie gamtinių dujų perdavimo kainos“, „paskirtasis tiekėjas“, „SGD terminalo būtinasis kiekis“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Teikiamas Įstatymo projektas ir jo aiškinamasis raštas patobulintas atsižvelgiant į 2015 m. rugsėjo 28 d. Lietuvos Respublikos Seimo Teisės departamento išvada Nr. XIIP-3556 dėl Suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo Nr. XI-2053 2, 5 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto bei 2015 m. spalio 13 d. Lietuvos Respublikos Seimo posėdyje Nr. 280 pateiktas pastabas.

Okio ministras

Evaldas Gustas

2015-10-14

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėja

Agnė Petravičienė

2015 10 14

Energetikos viceministras

Rokas Baltrukovas

2015-10-14

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SUSKYSTINTŲ GAMTINIŲ DUJŲ TERMINALO ĮSTATYMO NR. XI-2053 2, 5 IR 11
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS**

2015 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 2 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Suskystintų gamtinių dujų terminalo operatorius (toliau – SGD terminalo operatorius) – asmuo, turintis Gamtinių dujų įstatyme nustatyta tvarka išduotą gamtinių dujų skystinimo licenciją ir atsakingas už SGD terminalo eksploatavimą, kuriame valstybei tiesiogiai ar per jos kontroliuojamas įmonės priklauso ne mažiau kaip 2/3 balsų bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime suteikiančių akcijų.“

2 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 5 straipsnio 2 dalį ir išdėstyti ją taip:

„2. SGD terminalo, jo infrastruktūros ir jungties įrengimo sąnaudos, kurių nėra galimybės finansuoti iš kitų bendrovei prieinamų šaltinių, taip pat SGD terminalo, jo infrastruktūros ir jungties visos pastoviosios eksploatavimo sąnaudos bei Vyriausybės patvirtinto SGD terminalo būtinajai veiklai užtikrinti reikalingo minimalaus metinio dujinamų gamtinių dujų kiekio, kuriuo pripažįstamas SGD terminalo operatoriaus deklaruotas suskystintų gamtinių dujų kiekis, kuris yra pagrįstai reikalingas SGD terminalo dujinimo technologijos procesui ir SGD terminalo techninės būklės, leidžiančios esant poreikiui pradėti dujinimą ir tiekti gamtines dujas į perdavimo sistemą, užtikrinimui palaikyti, tais atvejais, kai SGD terminalo dujinimo procesas nebuvo vykdomas (toliau – SGD terminalo būtinasis kiekis), tiekimo pagrįstos sąnaudos, Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) nustatyta tvarka įtraukiamos į gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomą dedamąją prie gamtinių dujų perdavimo kainos (toliau – papildoma dedamoji). Papildoma dedamoji taikoma gamtinių dujų sistemos naudotojams ir (ar) gamtinių dujų vartotojams už gamtinių dujų vartojimo pajėgumus, reikalingus jų maksimaliems gamtinių dujų paros poreikiams užtikrinti pristatymo vietose, kuriose gamtinių dujų sistemos naudotojų ir (ar) gamtinių dujų vartotojų įrenginiai yra prijungti prie gamtinių dujų perdavimo sistemos ar prie gamtinių dujų skirstymo sistemų, į kurias dujos tiesiogiai ar netiesiogiai transportuojamos iš Lietuvos teritorijoje esančios gamtinių dujų perdavimo sistemos. Papildoma dedamoji, įskaitant gamtinių dujų vartojimo pajėgumų apskaičiavimą, nustatoma Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka. Papildomą dedamąją Komisijos nustatyta tvarka surenka, administruoja ir SGD terminalo operatoriui ar bendrovei bei paskirtajam tiekėjui išmoka gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius (toliau – perdavimo sistemos operatorius).“

3 straipsnis. 11 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 11 straipsnį ir išdėstyti jį taip:

„11 straipsnis. Prekyba gamtinėmis dujomis

1. Siekiant užtikrinti SGD terminalo būtinąją veiklą, kaip nurodyta įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje, taip pat siekiant garantuoti SGD terminalo veiklos technologinį ir ekonominį pagrįstumą bei skatinti efektyvų diversifikuotų gamtinių dujų tiekimo šaltinių konkurencingumą, valstybės reguliuojamai elektros energijos ir (ar) šilumos energijos gamybai užtikrinti pirmumo tvarka privalo būti tiekiamos per SGD terminalą įvežtos gamtinės dujos.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyto įpareigojimo vykdymą užtikrina paskirtasis tiekėjas, vadovaudamasis šiame įstatyme ir Vyriausybės nustatytais reikalavimais. Paskirtąjį tiekėją Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis konkurso būdu paskiria Energetikos ministerija. Paskirtuoju tiekėju gali būti skiriama įmonė, kurioje valstybei tiesiogiai ar netiesiogiai priklauso ne mažiau kaip 2/3 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime suteikiančių akcijų. Paskirtasis tiekėjas negali vykdyti veiklos, susijusios su energijos perdavimu ir (ar) skirstymu, taip pat kita paskirtojo tiekėjo veikla, jo valdymas ir organizacinė struktūra neturi prieštarauti veiklos gamtinių dujų

sektoriuje atskyrimo ir nepriklausomumo reikalavimams. Paskirtasis tiekėjas pripažįstamas strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčia įmone.

3. Elektros energijos ir (ar) šilumos energijos gamintojai, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis paskirstomos remtinės elektros energijos gamybos apimtys ir (ar) kurių gaminamos energijos kaina yra valstybės reguliuojama (toliau – energijos gamintojai), nuo SGD terminalo eksploatavimo pradžios elektros energijai ir (ar) šilumos energijai gaminti sunaudojamų gamtinių dujų tiekimą privalo užsitikrinti tokia tvarka:

1) pagal sutartis su paskirtuoju tiekėju, kurių pagrindu energijos gamintojai perka SGD terminalo būtinąjį kiekį, kuris paskirstomas energijos gamintojams Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis, atsižvelgiant į energijos gamintojų gamtinių dujų poreikį kiekvienais metais. Sutartys su paskirtuoju tiekėju sudaromos 5 metams ar, šalių tarpusavio susitarimu, ilgesniam laikotarpiui;

2) įgyvendinus šios dalies 1 punkte nustatytą reikalavimą, likusiam energijos gamintojo gamtinių dujų poreikiui užtikrinti gamtinės dujos, vadovaujantis ekonominio naudingumo principu, tiekiamos dvišalių sutarčių su gamtinių dujų tiekėjais pagrindu ar įsigyjamoms biržoje. Gamtinių dujų pirkimus energijos gamintojai vykdo teisės aktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis.

4. Energijos gamintojai, planuodami gamtinių dujų poreikį ir derindami gamtinių dujų tiekimo grafiką pagal sutartis su kitais gamtinių dujų tiekėjais, užtikrina šio straipsnio 3 dalies 1 punkte nurodytų sutarčių su paskirtuoju tiekėju tinkamą vykdymą ir nesudaro sutarčių, kuriomis būtų pažeidžiamas privalomas reikalavimas pirkti SGD terminalo būtinąjį kiekį iš paskirtojo tiekėjo.

5. Komisija nustato protingumo kriterijus atitinkančią paskirtojo tiekėjo veiklos grąžą SGD terminalo būtinąjį kiekį, kurią paskirtasis tiekėjas realizuoja už šio straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka Komisijos patvirtintą prognozuojamą gamtinių dujų rinkos ar didesnę kainą ateinantiems kalendoriniams metams, ir pagrįstas SGD terminalo būtinąjį kiekį tiekimo sąnaudas, tvirtindama SGD terminalo būtinąjį kiekį tiekimo kainos skaičiavimo metodiką.

6. Energijos gamintojai iš paskirtojo tiekėjo perka SGD terminalo būtinąjį kiekį už Komisijos patvirtintą prognozuojamą gamtinių dujų rinkos kainą ateinantiems kalendoriniams metams, apskaičiuotą Komisijos nustatyta tvarka, vadovaujantis objektyvumo ir skaidrumo principais pagal kompetenciją įvertinant visus objektyviai numanomas reikšmingus veiksniai, įskaitant, bet neapsiribojant, gamtinių dujų tiekimo licencijas turinčių įmonių teikiamą informaciją, ir paskelbtą ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki šios kainos taikymo laikotarpio pradžios.

7. Jei, atsižvelgiant į energijos gamintojų gamtinių dujų vartojimo prognozes arba faktinį gamtinių dujų vartojimą, SGD terminalo būtinąjį kiekį dalį parduoti energijos gamintojams nėra galimybės, paskirtasis tiekėjas privalo ekonomiškai naudingiausiu būdu, laikantis mažiausių sąnaudų ir mažiausio neigiamo poveikio gamtinių dujų kainai vartotojams, lygiateisiškumo, nediskriminavimo ir skaidrumo principų, realizuoti SGD terminalo būtinąjį kiekį Lietuvos gamtinių dujų rinkoje ar tarptautinėje suskystintų gamtinių dujų rinkoje Vyriausybės nustatytais reikalavimais. Šioje dalyje nustatytą SGD terminalo būtinąjį kiekį realizavimo principų laikymąsi prižiūri Komisija.

8. Jeigu energijos gamintojams parduodamo SGD terminalo būtinąjį kiekį dalis yra mažesnė už SGD terminalo būtinąjį kiekį ir SGD terminalo operatorius, nepažeisdamas SGD terminalo naudotojų teisių naudotis SGD terminalu, turi technines galimybes nevykdant dujinimo užtikrinti SGD terminalo techninę būklę, leidžiančią esant poreikiui pradėti dujinimą ir tiekti gamtines dujas į perdavimo sistemą, Vyriausybės nustatyta tvarka SGD terminalo būtinąjį kiekį dujinimas gali būti nevykdomas.

9. Teigiamas arba neigiamas skirtumas tarp šio straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka apskaičiuotos paskirtojo tiekėjo už SGD terminalo būtinąjį kiekį įsigijimą mokėtinos kainos ir šio straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka Komisijos patvirtintos prognozuojamos ateinančių kalendorinių metų gamtinių dujų rinkos kainos, už kurią paskirtasis tiekėjas pardavė SGD terminalo būtinąjį kiekį energijos gamintojams, arba kainos, už kurią paskirtasis tiekėjas realizavo SGD terminalo būtinąjį kiekį šio straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka, Komisijos nustatyta tvarka ir sąlygomis įvertinamos, nustatant papildomą dedamąją.

10. SGD terminalo būtinąjį kiekį ar kiekio dalies įsigijimo už Komisijos patvirtintą prognozuojamą gamtinių dujų rinkos kainą sąnaudos pripažįstamos pagrįstomis energijos gamintojų kuro įsigijimo sąnaudomis ir įtraukiamos į jiems taikomas valstybės reguliuojamas energijos kainas.

11. Šiame straipsnyje nustatytų reikalavimų tinkamo įgyvendinimo priežiūrą ir kontrolę vykdo Komisija, vadovaudamasi jos patvirtintomis Prekybos gamtinėmis dujomis priežiūros taisyklėmis. Komisija jai pavestoms funkcijoms atlikti turi teisę gauti iš valstybės institucijų, įstaigų ir organizacijų bei energetikos įmonių informaciją apie gamtinių dujų įvežimą į Lietuvos Respubliką ir įsigijamus gamtinių dujų kiekius iš skirtingų šaltinių, taip pat kitą susijusią informaciją, reikalingą faktiniam gamtinių dujų tiekimo diversifikavimui Lietuvos Respublikos gamtinių dujų rinkoje įvertinti.

12. Šiame straipsnyje nustatyti reikalavimai laikomi privaloma energetikos sektoriaus reguliuojamos veiklos sąlyga, už kurios nevykdymą ar netinkamą vykdymą, taip pat už kitus susijusius energetikos sektoriaus reguliuojamos veiklos pažeidimus energetikos įmonėms gali būti skiriamos baudos Energetikos įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis. Šio straipsnio 3 dalyje nustatyto įpareigojimo tinkamą vykdymą Vyriausybė papildomai įvertina teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis, tvirtindama viešuosius interesus atitinkančias paslaugas elektros energetikos sektoriuje teikiančius asmenis ir energijos gamintojams paskirstydama remtiną elektros energijos gamybos apimtį.

13. Šio straipsnio 3 dalyje nustatyto įpareigojimo taikymo laikotarpį, kuris negali būti ilgesnis kaip pradinis SGD terminalo eksploatavimo laikotarpis, tai yra 10 metų nuo SGD terminalo eksploatavimo pradžios, nustato Vyriausybė. Šio įpareigojimo vykdymas Vyriausybės sprendimu gali būti sustabdytas ar nutrauktas nepasibaigus nustatytam laikotarpiui, kai Komisija, suderinusi su Energetikos ministerija, pateikia Vyriausybei išvadą, kad Lietuvos Respublikos gamtinių dujų rinka yra pakankamai išvystyta ir integruota, kad efektyvios konkurencijos rinkoje sąlygomis būtų užtikrintas diversifikuotas gamtinių dujų tiekimas ir vartojimas, energijos tiekimo saugumas ir patikimumas bei vartotojų interesų apsauga. Komisija šias aplinkybes įvertina rengdama kiekvienų metų gamtinių dujų rinkos stebėsenos ataskaitą.

14. SGD terminalo operatoriaus teikiamų paslaugų kainos reguliuojamos Gamtinių dujų įstatyme nustatyta tvarka. Skystinimo paslaugų kainos gali būti diferencijuojamos SGD terminalo naudotojų grupėms taikant *mutatis mutandis* Gamtinių dujų įstatymo 9 straipsnio 14 dalies nuostatas. Kainų reguliavimą gamtinių dujų sektoriuje vykdo Komisija.“

4 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, taikymas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 ir 3 dalis, įsigalioja 2016 m. sausio 1 d.

2. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija apskaičiuoja ir tvirtina 2016 metų ir vėlesnių metų kainas vadovaujantis šio įstatymo nuostatomis.

3. Šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus Lietuvos Respublikos Vyriausybė patvirtina iki 2015 m. lapkričio 11 d., Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija – iki 2015 m. lapkričio 20 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėja

Agnė Petravičienė
2015 10 14

Ūkio ministras

Evaldas Gustas
2015-10-14

Energetikos viceministras

Rokas Baltrukovas
2015-10-14

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SUSKYSTINTŲ GAMTINIŲ DUJŲ TERMINALO ĮSTATYMO NR. XI-2053 2, 5 IR 11
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2015 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 2 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Suskystintų gamtinių dujų terminalo operatorius (toliau – SGD terminalo operatorius) – asmuo, turintis Gamtinių dujų įstatyme nustatyta tvarka išduotą gamtinių dujų skystinimo licenciją ir atsakingas už SGD terminalo eksploatavimą, kuriame valstybei tiesiogiai ar per jos kontroliuojamas įmones priklauso ne mažiau kaip 2/3 balsų bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime suteikiančių akcijų.“

2 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 5 straipsnio 2 dalį ir išdėstyti ją taip:

„2. SGD terminalo, jo infrastruktūros ir jungties įrengimo sąnaudos, kurių nėra galimybės finansuoti iš kitų bendrovei prieinamų šaltinių, taip pat SGD terminalo, jo infrastruktūros ir jungties visos pastoviosios eksploatavimo sąnaudos bei Vyriausybės patvirtinto SGD terminalo būtinajai veiklai užtikrinti reikalingo minimalaus metinio dujinamų gamtinių dujų kiekio, kuriuo pripažįstamas SGD terminalo operatoriaus deklaruotas suskystintų gamtinių dujų kiekis, kuris yra pagrįstai reikalingas SGD terminalo dujinimo technologijos procesui ir SGD terminalo techninės būklės, leidžiančios esant poreikiui pradėti dujinimą ir tiekti gamtines dujas į perdavimo sistemą, užtikrinimui palaikyti, tais atvejais, kai SGD terminalo dujinimo procesas nebuvo vykdomas (toliau – SGD terminalo būtinasis kiekis), tiekimo pagrįstos sąnaudos, Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) nustatyta tvarka įtraukiamos į gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomą dedamąją prie gamtinių dujų perdavimo kainos (toliau – papildoma dedamoji). Papildoma dedamoji taikoma gamtinių dujų sistemos naudotojams ir (ar) gamtinių dujų vartotojams už gamtinių dujų vartojimo pajėgumus, reikalingus jų maksimaliems gamtinių dujų paros poreikiams užtikrinti pristatymo vietose, kuriose gamtinių dujų sistemos naudotojų ir (ar) gamtinių dujų vartotojų įrenginiai yra prijungti prie gamtinių dujų perdavimo sistemos ar prie gamtinių dujų skirstymo sistemų, į kurias dujos tiesiogiai ar netiesiogiai transportuojamos iš Lietuvos teritorijoje esančios gamtinių dujų perdavimo sistemos. Papildoma dedamoji, įskaitant gamtinių dujų vartojimo pajėgumų apskaičiavimą, nustatoma Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka. Papildomą dedamąją Komisijos nustatyta tvarka surenka, administruoja ir SGD terminalo operatoriui ar bendrovei bei paskirtajam tiekėjui išmoka gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius (toliau – perdavimo sistemos operatorius).“

3 straipsnis. 11 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 11 straipsnį ir išdėstyti jį taip:

„11 straipsnis. Prekyba gamtinėmis dujomis

1. Siekiant užtikrinti SGD terminalo būtinąją veiklą, ~~tai yra SGD terminalo technologinį pajėgumą, reikalingą nuolat ir efektyviai patenkinti gamtinių dujų poreikį Lietuvos Respublikoje, kaip nurodyta įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje,~~ taip pat siekiant garantuoti SGD terminalo veiklos technologinį ir ekonominį pagrįstumą bei skatinti efektyvų diversifikuotų gamtinių dujų tiekimo šaltinių konkurencingumą, valstybės reguliuojamai elektros energijos ir (ar) šilumos energijos gamybai užtikrinti pirmumo tvarka privalo būti tiekiamos per SGD terminalą įvežtos gamtinės dujos. Vyriausybė patvirtina SGD terminalo būtinajai veiklai užtikrinti reikalingą minimalų metinį dujinamų gamtinių dujų kiekį, kuriuo pripažįstamas SGD terminalo operatoriaus ar bendrovės deklaruotas suskystintų gamtinių dujų kiekis, kuris yra pagrįstai reikalingas stabiliam SGD terminalo dujinimo technologijos procesui minimaliu nepertraukiamu režimu palaikyti (toliau – SGD terminalo būtinasis kiekis).

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyto įpareigojimo vykdymą užtikrina paskirtasis tiekėjas, vadovaudamasis šiame įstatyme ir Vyriausybės nustatytais reikalavimais. Paskirtąjį tiekėją Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis konkurso būdu paskiria Energetikos ministerija. Paskirtuoju tiekėju gali būti skiriama įmonė, kurioje valstybei tiesiogiai ar netiesiogiai priklauso ne mažiau kaip 2/3 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime suteikiančių akcijų. Paskirtasis tiekėjas negali vykdyti veiklos, susijusios su energijos perdavimu ir (ar) skirstymu, taip pat kita paskirtojo tiekėjo veikla, jo valdymas ir organizacinė struktūra neturi prieštarauti veiklos gamtinių dujų sektoriuje atskyrimo ir nepriklausomumo reikalavimams. Paskirtasis tiekėjas pripažįstamas strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčia įmone.

3. Elektros energijos ir (ar) šilumos energijos gamintojai, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis paskirstomos remtinės elektros energijos gamybos apimtys ir (ar) kurių gaminamos energijos kaina yra valstybės reguliuojama (toliau – energijos gamintojai), nuo SGD terminalo eksploatavimo pradžios elektros energijai ir (ar) šilumos energijai gaminti sunaudojamų gamtinių dujų tiekimą privalo užsitikrinti tokia tvarka:

1) pagal sutartis su paskirtuoju tiekėju, kurių pagrindu energijos gamintojai ~~paveda paskirtajam tiekėjui pagal galiojančius teisės aktus pirkti suskystintas gamtines dujas ir (ar) SGD terminale dujinamas gamtines dujas energijos gamintojų gamtinių dujų poreikiui užtikrinti, pirmumo tvarka tiekiamas per SGD terminalą įvežtų gamtinių dujų kiekis, atitinkantis perka SGD terminalo būtinąjį kiekį, kaip nurodyta šio straipsnio 1 dalyje, kuris paskirstomas energijos gamintojams Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis, atsižvelgiant į energijos gamintojų gamtinių dujų poreikį kiekvienais metais. Sutartis su paskirtuoju tiekėju sudaromos 5 metams ar, šalių tarpusavio susitarimu, ilgesniam laikotarpiui;~~

2) įgyvendinus šios dalies 1 punkte nustatytą reikalavimą, likusiam energijos gamintojo gamtinių dujų poreikiui užtikrinti gamtinės dujos, vadovaujantis ekonominio naudingumo principu, tiekiamos dvišalių sutarčių su gamtinių dujų tiekėjais pagrindu ar įsigyjamoms biržoje. Gamtinių dujų pirkimus energijos gamintojai vykdo teisės aktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis.;

3) ~~energijos gamintojų, taip pat kitų elektros energijos ir (ar) šilumos energijos gamybos veiklą vykdančių asmenų pageidavimu viso elektros energijai ir (ar) šilumos energijai gaminti sunaudojamo gamtinių dujų kiekio tiekimas užtikrinamas pagal sutartis su paskirtuoju tiekėju, kurių pagrindu energijos gamintojai suteikia įgaliojimus paskirtajam tiekėjui pagal galiojančius teisės aktus pirkti suskystintas gamtines dujas ir (ar) gamtines dujas energijos gamintojų gamtinių dujų poreikiui užtikrinti, įvertinus šios dalies 1 punkte nustatytą reikalavimą.~~

4. Energijos gamintojai, planuodami gamtinių dujų poreikį ir derindami gamtinių dujų tiekimo grafiką pagal sutartis su kitais gamtinių dujų tiekėjais, užtikrina šio straipsnio 3 dalies 1 punkte nurodytų sutarčių su paskirtuoju tiekėju tinkamą vykdymą ir nesudaro naujų sutarčių, kuriomis būtų pažeidžiamas privalomas reikalavimas **pirkti SGD terminalo būtinąjį kiekį iš paskirtojo tiekėjo dėl per SGD terminalą įvežamų gamtinių dujų tiekimo pirmumo tvarka.**

5. ~~Jeigu viso elektros energijai ir (ar) šilumos energijai gaminti sunaudojamo gamtinių dujų kiekio tiekimas užtikrinamas pagal sutartis su paskirtuoju tiekėju, kaip nurodyta šio straipsnio 3 dalies 3 punkte, energijos gamintojo gamtinių dujų vartojimo balansavimą vykdo paskirtasis tiekėjas. Jeigu likęs energijos gamintojo gamtinių dujų poreikis užtikrinamas šio straipsnio 3 dalies 2 punkte numatytu būdu, energijos gamintojo gamtinių dujų vartojimo balansavimą užsitikrina pats energijos gamintojas.~~

65. Komisija nustato protingumo kriterijus atitinkančią paskirtojo tiekėjo veiklos grąžą SGD terminalo būtinąjį kiekį, kurią paskirtasis tiekėjas realizuoja už šio straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka Komisijos patvirtintą prognozuojamą gamtinių dujų rinkos ar didesnę kainą ateinantiems kalendoriniams metams, ir pagrįstas SGD terminalo būtinąjį kiekį tiekimo sąnaudas, tvirtindama tvirtina gamtinių dujų SGD terminalo būtinąjį kiekį tiekimo kainos skaičiavimo metodiką. Komisija derina paskirtojo tiekėjo apskaičiuotą bei taikomą šių gamtinių dujų kainą, atsižvelgdama į kainos skaičiavimo metodikoje nustatytas kainos dedamąsias ir jų taikymą. Paskirtojo tiekėjo parduodamų gamtinių dujų kainą, suderintą su Komisija, pripažįstama pagrįstomis energijos gamintojų kuro įsigijimo sąnaudomis ir įtraukiama į jiems taikomas valstybės reguliuojamas energijos kainas.

6. Energijos gamintojai iš paskirtojo tiekėjo perka SGD terminalo būtinąjį kiekį už Komisijos patvirtintą prognozuojamą gamtinių dujų rinkos kainą ateinantiems

kalendoriniams metams, vadovaujantis objektyvumo ir skaidrumo principais apskaičiuotą Komisijos nustatyta tvarka, pagal kompetenciją įvertinant visus objektyviai numanomas reikšmingus veiksnius, įskaitant, bet neapsiribojant, gamtinių dujų tiekimo licencijas turinčių įmonių teikiamą informaciją, ir paskelbtą ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki šios kainos taikymo laikotarpio pradžios.

7. Jei, atsižvelgiant į energijos gamintojų gamtinių dujų vartojimo prognozes arba faktinį gamtinių dujų vartojimą, SGD terminalo būtinąjį kiekio dalį parduoti energijos gamintojams nėra galimybės, paskirtasis tiekėjas privalo ekonomiškai naudingiausiu būdu, laikantis mažiausių sąnaudų ir mažiausio neigiamo poveikio gamtinių dujų kainai vartotojams, lygiateisiškumo, nediskriminavimo ir skaidrumo principų, realizuoti SGD terminalo būtinąjį kiekio dalį Lietuvos gamtinių dujų rinkoje ar tarptautinėje suskystintų gamtinių dujų rinkoje Vyriausybės nustatytais reikalavimais. Šioje dalyje nustatytą SGD terminalo būtinąjį kiekio realizavimo principų laikymąsi prižiūri Komisija.

8. Jeigu energijos gamintojams parduodamo SGD terminalo būtinąjį kiekio dalis yra mažesnė už SGD terminalo būtinąjį kiekį ir SGD terminalo operatorius, nepažeisdamas SGD terminalo naudotojų teisių naudotis SGD terminalu, turi technines galimybes nevykdant dujinimo užtikrinti SGD terminalo techninę būklę, leidžiančią esant poreikiui pradėti dujinimą ir tiekti gamtines dujas į perdavimo sistemą, Vyriausybės nustatyta tvarka SGD terminalo būtinąjį kiekio dujinimas gali būti nevykdomas.

9. Teigiamas arba neigiamas skirtumas tarp šio straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka apskaičiuotos paskirtojo tiekėjo už SGD terminalo būtinąjį kiekio įsigijimą mokėtinos kainos ir šio straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka Komisijos patvirtintos prognozuojamos ateinančių kalendorinių metų gamtinių dujų rinkos kainos, už kurią paskirtasis tiekėjas pardavė SGD terminalo būtinąjį kiekį energijos gamintojams, arba kainos, už kurią paskirtasis tiekėjas realizavo SGD terminalo būtinąjį kiekį šio straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka, Komisijos nustatyta tvarka ir sąlygomis įvertinamos, nustatant papildomą dedamąją.

10. SGD terminalo būtinąjį kiekio ar kiekio dalies įsigijimo už Komisijos patvirtintą prognozuojamą gamtinių dujų rinkos kainą sąnaudos Paskirtojo tiekėjo parduodamų gamtinių dujų kaina, suderinta su Komisija, pripažįstama **pripažįstamos** pagrįstomis energijos gamintojų kuro įsigijimo sąnaudomis ir **įtraukiamos** įtraukiama į jiems taikomas valstybės reguliuojamas energijos kainas.

711. Šiame straipsnyje nustatytų reikalavimų tinkamo įgyvendinimo priežiūrą ir kontrolę vykdo Komisija, vadovaudamasi jos patvirtintomis Prekybos gamtinėmis dujomis priežiūros taisyklėmis. Komisija jai pavestoms funkcijoms atlikti turi teisę gauti iš valstybės institucijų, įstaigų ir organizacijų bei energetikos įmonių informaciją apie gamtinių dujų įvežimą į Lietuvos Respubliką ir įsigijamus gamtinių dujų kiekius iš skirtingų šaltinių, taip pat kitą susijusią informaciją, reikalingą faktiniam gamtinių dujų tiekimo diversifikavimui Lietuvos Respublikos gamtinių dujų rinkoje įvertinti.

812. Šiame straipsnyje nustatyti reikalavimai laikomi privaloma energetikos sektoriaus reguliuojamos veiklos sąlyga, už kurios nevykdymą ar netinkamą vykdymą, taip pat už kitus susijusius energetikos sektoriaus reguliuojamos veiklos pažeidimus energetikos įmonėms gali būti skiriamos baudos Energetikos įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis. Šio straipsnio 34 dalyje nustatyto įpareigojimo tinkamą vykdymą Vyriausybė papildomai įvertina teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis, tvirtindama viešuosius interesus atitinkančias paslaugas elektros energetikos sektoriuje teikiančius asmenis ir energijos gamintojams paskirstydama remtiną elektros energijos gamybos apimtį.

913. Šio straipsnio 34 dalyje nustatyto įpareigojimo taikymo laikotarpį, kuris negali būti ilgesnis kaip pradinis SGD terminalo eksploatavimo laikotarpis, tai yra 10 metų nuo SGD terminalo eksploatavimo pradžios, nustato Vyriausybė. Šio įpareigojimo vykdymas Vyriausybės sprendimu gali būti sustabdytas ar nutrauktas nepasibaigus nustatytam laikotarpiui, kai Komisija, suderinusi su Energetikos ministerija, pateikia Vyriausybei išvadą, kad Lietuvos Respublikos gamtinių dujų rinka yra pakankamai išvystyta ir integruota, kad efektyvios konkurencijos rinkoje sąlygomis būtų užtikrintas diversifikuotas gamtinių dujų tiekimas ir vartojimas, energijos tiekimo saugumas ir patikimumas bei vartotojų interesų apsauga. Komisija šias aplinkybes įvertina rengdama kiekvienų metų gamtinių dujų rinkos stebėsenos ataskaitą.

1014. SGD terminalo operatoriaus teikiamų paslaugų kainos reguliuojamos Gamtinių dujų įstatyme nustatyta tvarka. Skystinimo paslaugų kainos gali būti diferencijuojamos SGD terminalo naudotojų grupėms taikant *mutatis mutandis* Gamtinių dujų įstatymo 9 straipsnio 14 dalies nuostatas. Kainų reguliavimą gamtinių dujų sektoriuje vykdo Komisija.“

4 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, taikymas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 ir 3 dalis, įsigalioja 2016 m. sausio 1 d.
2. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija apskaičiuoja ir tvirtina 2016 metų ir vėlesnių metų kainas vadovaujantis šio įstatymo nuostatomis.
3. Šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus Lietuvos Respublikos Vyriausybė patvirtina iki 2015 m. lapkričio 11 d., Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija – iki 2015 m. lapkričio 20 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

Ūkio ministras

Evaldas Gustas

2015-10-14

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėja

Agnė Petraavičienė

2015 10 14

Energetikos viceministras

Rokas Baliukovas

2015-10-14